

הרפתקה בחלל - או אתגר לעתיד

מעין מכתב גלוי ל"מערכות"

אליה עוזי נרקיס

אף שהות קלה-שבקלה בשביל שיוכל להחליף כוח. חוקי-יסוד בטבע, תופעות חברתיות שנחשבו כבני-יעד, הגיונות שנראו כנצחיים — כל אלה עוברים כיום במהירות למגרש-הגרוטאות. הבעיה, אם-כן, בימינו היא כיצד לחיות את העתיד, כיצד להנשא לפני ההתרחשויות וכיצד לא להגרר בעקבותיהן. אמת זו הנה נכונה לכל שטחי החיים, ובכל תחומיהם — הטכניים, הסוציאליים, האמנותיים; ולא כל שכן — בתחום הצבאי. שהרי עוסק הוא בהתמודדות ההדדית שבין עמים ובהגנה על נפש האומה, על יעודה ויחודה.

אם נסקור את תולדות העמים, בכל התקופות ובעיקר בעת האחרונה, ניוכח כיצד נפלו אומות שהנהגו בידי נעדרי-חזון, כיצד צבאות ידועי-ההילה התמוטטו מחמת הארכאיות שבת-פיסת-המלחמה של מפקדיהם העליונים.

אמנם, מדינות גדולות — שאין ההתמודדות בינן לבין שכנור תיהן בבחינת השמדה-הדדית — יכלו ויכולות להרשות לעצמן לקרוס ולהכבש; נשיאיהן, שריהן ומפקדיהן יכלו להגרר אחרי מחרשת ההיסטוריה ולא לצעוד לפניה — שכן אין סופה של התמודדות זו במפלה צבאית חד-פעמית, (או רב-פעמית) של אותה מדינה החוזרת ותופסת מקומה בחבר-העמים לאחר המערכה.

אלא שאין גזרה שוה ממדינות אלה למדינת ישראל; וברור שאין אותו דין חל עליה. ישראל, הנמצאת בהיאבקות מתמדת על קיומה עם סביבה עוינת, ושעתידה עשוי להקבע על-ידי מלחמה מکرעת, אינה יכולה להרשות לעצמה „להפסיד בקרב ולנצח במלחמה“ — כנוהגם של הבריטים, למשל — אלא עליה לנצח גם באותו קרב.

כשאנו מתיחסים לעצמנו, לא נוכל שלא להיות חלוצים בכל

נקלע ליד, ולא באקראי, הספר „הרפתקה בחלל“ של מאיר סיון — שהוא כתוב כראוי, ערוך בטוב טעם ונקרא בענין רב אף על ידי בוגר המגמה הספרותית בגימנסיה העברית בירושלים — אנכי, במקרה זה.

המחבר מושך את הקורא ונושא אל הבלתי-נודע, הקיים בחלל ואשר אין אנו יכולים לתפסו אלא בדמיונו. אכן, זקוקים אנו לדמיון רב בשביל לעקוב, ולו גם בצורה שטחית, אחרי המחבר הנועז שהצליח לעסוק בנושאים המרקייעים „מעל לשחקים“ — וזאת בצורה פופולרית ובלא שייגרם להם נזק — ומבלי שהפופולריות תיהפך לוולגריות.

החילונו עמו ממש ב„ששית בגימנסיה“ ונזכרנו ביסודות הפי-סיקה, חזרנו על חוקי ניוטון שהצהיבו-מיושן; וזכרנו לטובה את מורינו שהקהו שניהם על-מנת שאנו נלמד — עד שעבר-נו גם אל כלליו של איינשטיין, הגאון מכל אדם. בתנופתנו, הנה אנו מרחפים בחלל במהירות המותרת רק שם — ומש-תדלים להאחו בערך מוחלט, נכס לא-נייד, משהו יציב, על-מנת שנוכל לתפוס בעזרתו, ובהתייחסות אליו, תופעות שאינן קיימות אבסולוטית, אלא רק באורח יחסי — ושמתארעות לפי התרחשויות אחרות המכתיבות את משך אירוען ואת צורתן. כל אותן מוסכמות להן הורגלנו מזה-שנים על אדמתנו — חדלות להתקיים כשאנו ממריאים וחודרים לחלל; ואין אנו יכולים להחזיק שם מעמד ולהבין את המתרחש אלא במידה שנשתחרר לחלוטין מן המוסרות הקונבנציונאליים בהם אנו אחוזים, ורוחנו תיפתח לנועז ולא-ישגרת, אף בצורתו הדמי-יונית ביותר.

כדורנו מתרחשים האירועים בקצב מהיר ביותר, התפתחויות ושינויים חלים ממש בין עבר לעתיד ואינם משאירים להווה

חללו של אתגר

מאת א. ג.

כולל מגע-ביקורת מבית „מערכות“ — עוד מימי הופעת „חטיבת הנגב במערכה“. אך מעל-לכל מעניינות, כמובן, הדיעות המור בעות באיגרת. שלושה נושאים במכתב זה: רשמי הקריאה ב„הרפתקה בחלל“ למ. סיון; הגות על מצבו ומגמותיו של החינוך למחש-בהצבאית בקרבנו; והערות לתכניות פר-סום הספרים של בית-ההוצאה של „מערכות“ עד כה — בצירוף משאלות לעתיד.

*

אי-אפשר שלא להסכים עם הערכתו של אל"מ ע. נרקיס ל„הרפתקה בחלל“; ולא רק משום שהוא משבח הרבה ספר זה שבהוצאת „מע-רכות“ — אלא משום ששבחיו אלה מיוסדים

אין זו שגרת-נימוס אם נאמר כי חסד עשה עמנו, עם קהל קוראי „מערכות“ ועם בית „מערכות“ — הירחון מזה והוצאת-הספרים מזה — אל"מ ע. נרקיס בשלחו ממרחקים את אגרתו, אגרת שנונה ומחפשת דרכים אל-החדש. יש עתים ממשב-ההרוח המרענן בסג-נונו הנוקב, באמרתו המוכנסת, בתביעותיו מרחיקות-הלכת — ואפילו ב„גוזמאות“, שלא תחסרנה בילקוטו. ומה רצונו הראשון של סופר או עורך? „ישבחוני המבקרים והקוראים או יגדפוני, יבקרוני קשה או שיהללוני — העיקר שלא ישכחוני!“ טוב כבר עצם הדבר שנוכח בנו בעל-האיגרת (כמובן, שלאמתו של-דבר מעולם לא „שכח“ ולא ניתק מגעו,